

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

דבר העורך

דע לפני מי אתה עומד

דרגות האיסור: בספרים הקדושים האריכו בחומר האיסור של הדיבור באמצע התפילה, והפליגו על המדבר בתארים חמורים ביותר, והטעם לחומרת האיסור כתב בספר **חורדים** (סו אות פז) שאדם צריך להתבונן אילו היה עומד לפני מלך בשר ודם ומדבר דברים בטלים שאינם נוגעים למלך, הלא יחתכו את ראשו, קל וחומר כשעומד בבית הכנסת ובבית המדרש לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, ואיך לא יבוש מפניו.

יש דרגות שונות באיסור להפסיק בין חלקי התפילה; בפסוקי דזמרה יש ברכה לפניו ולאחריה, בברכות קריאת שמע יש רצף ברכות. ובתפילת שמונה עשרה הוא חמור ביותר כיון שעומד בפני המלך, ובחזרת הש"ץ הוא מזלזל בתגא דמלכא, כאשר עומדים ומשבחים את מלכותו יתברך, והוא פונה ומדבר בדברים אחרים, והוא חילול השם וגדול עווננו מנשוא ולכן 'גוערין בו' ואילו באשרי ובא לציון, כבר יצא מלפני המלך, ואין ראוי לדבר דברים בטלים, אולם אינו חמור כל כך, שיהיו 'גוערין בו'.

המקומות שמותר לדבר בהם בשעת התפילה, אין הכוונה שמיעיד לדיבור, אלא שאין את האיסור החמור של הפסק באמצע התפילה, ומכל מקום יש איסור מוסרי כללי, שלא לדבר כלל בכל התפילה מתחילתה ועד סופה, ויש על זה 'מי שביקר' של **התוספות יום טוב**. והנפק"מ הוא שאם צריך להפסיק לצורך גדול ונחוץ יפסיק שם, אבל סתם להפסיק ולפטפט ודאי שאסור, כיון שזמן זה הוא קודש לתפילה, והוא זלזול בכבוד התפילה. ומפריע לשאר המתפללים.

לצד החיוב המוסרי, עלינו לברר בכל חלק ממבנה התפילה את גדר האיסור ההלכתי, יש שאסור מעיקר הדין, יש שאסור מצד מנהג, ויש שאסור מצד שאינו ראוי.

ברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'אסור לדבר בשעת התפילה'

גדול עווננו מנשוא

סדרה: אנו עומדים בעז"ה בפתח סדרת גיליונות חדשה, בנושא האיסור לדבר בשעת התפילה. בגיליון הנוכחי הראשון בסדרה, יתבאר מהו הגדר ההלכתי של האיסור לדבר בשעת התפילה.

ביאור דרגות חומרת האיסור לפי סדר חלקי התפילה, בין ברכות השחר לברוך שאמר, מברוך שאמר עד ישתבח, בין ישתבח ליוצר אור, קריאת שמע וברכותיה, שמונה עשרה, לפני ובשעת חזרת הש"ץ, לפני ובשעת תחנון, אשרי ובא לציון, קדיש, ויכולו ומגן אבות בליל שבת, הלל. חילוקי הדין לצורך עצמו ולצורך מצוה.

1. סדר מבנה התפילה

הפסק בתפילה: כתב **החיי אדם** (כלל כ סעיף א - ז) בתפילה יש ארבעה חלקים, כנגד ארבעת העולמות; אצילות, בריאה, יצירה ועשיה (בקיצור ראשי תיבות אבי"ע), וכנגד ארבעת חלקי האדם - גוף, נפש, רוח, ונשמה; ומכיון שכל חלק יותר גבוה מהחלק שלפניו, לכן יש הבדלים בדין, לאיזה דברים מותר להפסיק בכל חלק.

החלק הראשון, מברכת על נטילת ידים עד ברוך שאמר, הוא

שלום אשתו דרבי אליעזר, לאחר שנידו החכמים את בעלה, לא הניחה לרבי אליעזר ליפול על פניו בשעת אמירת תחנון. ותמה בשיטה מקובצת וכי תעמוד אצלו כל היום לשמור? ותיירץ שהיתה משדלתו עד שהפסיק בדיבור לאחר תפילת י"ח, וכך אפילו אם יפול על פניו לא תקובל תפלתו!

והביא **המשנ"ב** (סימן נא ס"ק ד) **מהפרי מגדים**, שאם דיבר דברים בטלים בין ברוך שאמר להודו, יתכן שצריך לחזור ולברך ברוך שאמר, משום הפסק בין ברכה למצוה. והשיב **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** (יבקשו מפיהו שער יא פרק ד) שלמעשה לא יחזור לברך, ולא דומה להפסק בין הברכה לאכילה, כיון שאין שייכות בעצם בין ברוך שאמר לפסוקי דזמרה.

על דרך זה כותב **באגרות משה** (או"ח חלק א סימן כב), לגבי דיבור לצורך התפילה, שיש הבדל בין הפסק בפסוקי דזמרה, שהאיסור מחמת שהוא מפסיק בין ברכת 'ברוך שאמר' ל'ישתבח', ולכן מותר לצורך התפילה, אבל בברכות ק"ש יש איסור בעצם להפסיק.

כלומר, בפסוקי דזמרה אין איסור ההפסק מצד חיוב אמירה של סדר מזמורים אלו, אלא שאסור להפסיק בין הברכות, וכיון שבייך 'ברוך שאמר' לפניו, ובהמשך מברך 'ישתבח' אחריה, וההפסק קוטע את הרצף בין הברכות. אבל בברכות קריאת שמע, יש מטבע ברכות שקבעו חז"ל, והמפסיק מקלקל את צורת סדר הברכות.

ובנוסף ספרד שמתחילים בהודו, מצד גדרי ההלכה נקט בפשיטות **בהלכות יום ביום** (תפילה ב עמוד כג) שאין איסור הפסק לפני 'ברוך שאמר', אבל אין להפסיק ללא צורך באמצע המזמור שעוסק בשבחו של מקום.

והוסיף **בפסקי תשובות** (סימן נא אות ב) בשם ספר **זכור לאברהם** שידוע מהר"ר **אלימלך מליזענסקי זי"ע** ובעל **דברי חיים מצאנז זי"ע** שהקפידו שלא לדבר אחרי הודו אפילו לצורך גדול, כיון שלפי נוסח אשכנז אומרים 'ברוך שאמר' קודם 'הודו' ואז אסור מדינא להפסיק, אך זה ודאי יותר קל מהפסוקי דזמרה שאחרי 'ברוך שאמר', שאז כבר נאמרה הברכה שלפניה.

בין ישתבח ליוצר: כתב **בשו"ע** (סימן נד סעיף ג) המספר בין ישתבח ליוצר, עבירה היא בידו 'וחוזר עליה מעורכי המלחמה'. ויש מתירים להפסיק לצרכי צבור או לנתינת צדקה לעני.

טעם הדבר כתב **האליה רבה** בשם **המטה משה** הובא **במשנ"ב** (ס"ק ה) שהקליפות מבטלים את התפילה מלעלות

נגד הגוף. וממילא עד ברוך שאמר מותר להפסיק בין ברכה לברכה, לכל דבר קדושה, ואפילו לדבר הרשות כשיש קצת צורך (דין זה לא הובא במשנ"ב).

החלק השני, מברוך שאמר עד יוצר אור, הוא כנגד הנפש. ולכן מברוך שאמר עד אחרי ישתבח, אסור להפסיק לדבר הרשות אפילו לצורך, ועבירה גדולה היא רחמנא ליצלן, אך מותר להפסיק בדברי קדושה.

החלק השלישי, מיוצר אור עד שמונה עשרה, הוא כנגד הרוח. ואכן מיוצר אור עד י"ח חמור יותר, לגבי הפסקות, שיש דברים שבקדושה שיותר להפסיק להם, ויש שאסור להפסיק.

והחלק הרביעי, תפילת שמונה עשרה, שעומד לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו, הוא כנגד הנשמה. ולכן בין גאולה לתפילה וק"ו בתפילה עצמה האיסור חמור יותר, שאסור להפסיק כלל אפילו לענות קדיש וקדושה.

כלומר, שיש סדר לתפילה, וכאשר מפסיק בדיבור הוא קוטע את רצף התפילה, ולכן אסור להפסיק בדברים בטלים, ולגבי דברים שבקדושה יש כללים מיוחדים האם אפשר להפסיק לפי הדרגה המסוימת.

כללי הפסק: בכל מקום שיש איסור להפסיק, אסור להפסיק גם בלשון הקודש (משנ"ב סימן כה ס"ק כט, סימן נא ס"ק ז, הקדמה לסימן סו), ואפילו מילה אחת נחשבת הפסק ואסור (ביאור הלכה סימן כה ד"ה ואם הפסיק, משנ"ב סימן נא ס"ק ד, הקדמה לסימן סו, סימן קסז ס"ק לו).

ולגבי הפסק בין ברוך שאמר לפסוקי דזמרה, גם בשתיקה טוב לזהר לכתחילה שלא לשהות הרבה בינתיים, יותר מכדי דיבור (משנ"ב סימן נא ס"ק ד).

2. סדר חלקי התפילה

מברוך שאמר: כתב **בשו"ע** (סימן נא סעיף ד) ומקורו **מהבית יוסף בשם הכל בו**, צריך לזהר מלהפסיק בדיבור מ'ברוך שאמר' עד סוף שמונה עשרה, ואפילו לצורך מצוה.

וכתב **המשנ"ב** (ס"ק ו) טעם הדבר, שברוך שאמר הוא ברכה שלפני פסוקי דזמרה, וישתבח הוא ברכה שלאחריה, ואסור להפסיק ביניהם, ובין ישתבח ליוצר אסור להפסיק, ומיוצר ואילך הוא ברכות קריאת שמע שאסור להפסיק בהם. והביא (ס"ק ט) דברי **האליה רבה והחיי אדם** בשם **שיטה מקובצת** (בבא מציעא דף נט:) כשיש נפילת אפים, לא ידבר עד אחר נפילת אפים.

ויסודו מהמעשה **בגמ'** (ב"מ דף נט:) המעשה של אימא

שלטים בבית הכנסת

מצוה לפרסם: זכו ארגון 'ומקדשי תיראו' להפיץ בקרב רבבות אלפי ישראל את חשיבות ענין השתיקה בבית הכנסת בכלל, ובשעת התפילה וקריאת התורה בפרט.

אפשר לקבל כל שבוע במייל מודעות ושלטים חדשים לחיזוק והתעוררות בנושאים חשובים אלו, וזאת באמצעות שליחת בקשה למייל a0533128888@outlook.co.il

כמו כן ניתן לקבל שלט מיוחד לבית המדרש, עם הלוגו של בית הכנסת, בתוספת חיזוק נפלא שלא לדבר בבית הכנסת וכדומה, וזאת על ידי שליחת מייל מפורט עם הטקסט המבוקש לכתובת gilyon@kerentosfesytomtov.com

(ס"ק א). ואם עומד בתפילה ונסתפק באיזה דין איך יתפלל, כגון ששכח איזה דבר בתפילה, מותר לילך ממקומו למקום מיוחד ולעייין שם בספר, ואף מותר לו לשאול את הדין (ס"ק ב).

לפני עושה שלום: מבואר בשו"ע (סימן קכב סעיף א) ובמשנ"ב (ס"ק ד), שאחרי שמונה עשרה לפני יהיו לרצון מותר להפסיק לכל הדברים שמותר להפסיק באמצע ברכות קריאת שמע, ואם כבר סיים הכל אלא שאינו יכול לפסוע כי אדם מתפלל לאחוריו, מותר להפסיק לכל דבר שבקדושה אפילו אמן וברוך הוא וברוך שמו, אבל אסור לדבר בתם דיבורים.

אחרי שמונה עשרה: לגבי כלל הציבור, נפסק בשו"ע (סימן נא) שאסור עד אחרי שמונה עשרה, משמע שאחרי שמו"ע מותר. וכתב המשנ"ב שאם יש נפילת אפים אסור להפסיק בדיבור, כמבואר בדיני תחנון.

אבל לגבי הש"ץ גם כשאין תחנון אין לו להפסיק בין תפילת לחש לחזרת הש"ץ, כמבואר **במשנה ברורה** (סימן קיא ס"ק י) בשם **הפרי מגדים** שהש"ץ לא רשאי לדבר אחרי תפילת שמונה עשרה לפני חזרת הש"ץ, אלא לדבר מצוה כגון אמן יהא שמיה רבה, אבל לא לדבר הרשות.

טעם הדבר כותב **המור וקציעה** משום שמפסיק בין גאולה-ברכת גאל ישראל, לתפילה-חזרת הש"ץ. ומוסיף שלפי זה במנחה אין איסור להפסיק בין שמונה עשרה לחזרת הש"ץ (כשאין תחנון).

פשטות דברי המשנ"ב נראה שלציבור אין איסור להפסיק בין תפילת לחש לחזרת הש"ץ, מאידך **בכף החיים** (סימן נג ס"ק טז) הביא בשם **המקובלים** שעבירה גדולה לדבר בין לחש לחזרת הש"ץ. וכן כתב **החיד"א** (בספר קשר גודל) בשם **גורי האר"י** שאסור לדבר בין שמונה עשרה

לשמים, ועל ידי פסוקי דזמרה מכריתם אותם, וכששח 'חוזרין עליה' כלומר בשביל העבירה הזאת שמפסיק בין פסוקי דזמרה לתפילה, חוזרים אותם הגדודים שנקראים 'מעורכי המלחמה' לערוך מלחמה לעכב התפילה בעוונותינו הרבים, ולכן ראוי שלא לספר.

עוד ביאר **בשולחן ערוך הרב** (סימן נא סעיף ד) לפי פסוקי דזמרה נתקנו להסדיר שבחו של מקום לפני התפילה, לכן לא ראוי לדבר בין סידור השבח והתפילה, אלא לצורך מצוה. והוסיף **בערוך השולחן** (סימן נד סעיף ג) שבעצם פסוקי דזמרה ויוצר אור הם שני עניינים, ואומרים קדיש ביניהם, מכל מקום אסור להפסיק ביניהם, מפני שכולם מסדר התפילה וכענין אחד הם. ולכן כיון שאינו ממש ענין אחד יש מתירים לצורך מצוה, ויותר קל מההפסק באמצע פסוקי דזמרה.

אחרי שהתחיל הקדיש: כתב **השו"ע** (סימן נד סעיף ג) אבל בין קדיש לברכו לא יפסיק בשום דבר, וכל שכן שלא יפסיק לאחר שאמר הש"ץ ברכו קודם שמתחילין ברכת יוצר. וביאר **המשנ"ב** (ס"ק יג) משעה שהתחיל קדיש אסור להפסיק, כי הקדיש שייך לברכו, ודינו כבין הפרקים, ומיד אחרי ברכו, למרות שלא התחיל עדיין ברכת יוצר, נחשב כאמצע הפרק.

ברכות קריאת שמע: כתב **השולחן ערוך** (סימן סו) שיש חילוקי דינים בברכות קריאת שמע ובקריאת שמע באיזה מקום יכול להפסיק מפני הכבוד ומפני היראה, ובאיזה מקום לא יפסיק, ולגבי דברים שבקדושה יש כללים מיוחדים למה מותר להפסיק, אבל לצורך חולין, ודאי שאסור להפסיק.

באמצע שמונה עשרה: כתב **השו"ע** (סימן קד סעיף א) שאסור להפסיק באמצע התפילה ואפילו מפני מלך ישראל אסור להפסיק, וביאר **המשנ"ב** שאפילו רמיזה בעלמא אסור

ומדויק מסתימת הפוסקים, שגם במנחה הדין קיים
אסור להפסיק בין תפילה לנפילת אפים.

כתב **המשנה ברורה** (סימן קלא ס"ק א) בשעת נפילת
אפים, מותר לענות אמן יהא שמיה רבא וכל דבר קדושה.
משמע מהמשנ"ב שסתם הפסק בדיבור אסור. וכן מדויק
בלשון **המשנ"ב** (סימן נא ס"ק ט) שאין לדבר עד אחר נפילת
אפים, משמע שבשעת נפילת אפים אסור לדבר.

אחרי תחנון: מבואר ב**שו"ע** (סימן כק סעיף ה),
ובמשנ"ב (ס"ק יח), בסיום חזרת הש"ץ אין הש"ץ פוסע
לאחוריו ג' פסיעות, כי סומך על הפסיעות שבסוף 'קדיש
תתקבל' אחרי 'ובא לציון', ואפילו שיש באמצע הפסק של
קריאת התורה והלל וכדומה, כל אלו חלק מסדר התפילה,
והקדיש שייך לשמונה עשרה.

והוסיף המשנ"ב, ומכאן דקדקו **האחרונים** (פרי מגדים
משבצות זהב סימן כק ס"ק ט) דאין לש"ץ לדבר ביני וביני
בשיחה שלא מעניני תפלה, גם אחרי תחנון, עד אחרי 'קדיש
תתקבל' כי הקדיש חוזר על התפלה, והוא איסור גמור.

עלינו לשבח: כתב **באליה רבה** (סימן נא ס"ק ג) בשם
פסקי תוס' כשמתפלל עם הצבור אין לדבר עד שמסיים
'עלינו'. וכן **בדרשות הצ"ח** (דרוש לשבת תשובה) כותב,
שלא ידבר מתחילת הש"ץ ברכות השחר עד לאחר 'עלינו'.
וכתב **בתוצאות חיים** (לבעל הראשית חכמה שער ב הנהגה
כד) שתקנת רבינו והחברים, שלא לדבר משיכנס לבית
הכנסת עד אחר 'עלינו'.

והשיב **הגר"ש דבליצקי זצ"ל** (בתשובה להג"ר יוסף
פליסקין שליט"א) שהוא מידת חסידות שלא לדבר עד סוף
התפילה, והטעם בזה כדי שדיבורו לא יפריע למתפללים,
ובזמנם התפילה היתה מסתיימת ב'עלינו', ולכן אם התפלל
בציבור והאריך בתפילתו עד שנגמרה תפילת הציבור, אין
איסור לדבר לפני 'עלינו'. וכעין זה כתבו **הגר"ח קניבסקי**
זצ"ל והגר"נ גולדברג זצ"ל והגר"ש רוזנברג שליט"א
(בתשובה להג"ר יוסף פליסקין שליט"א).

מאידך לדעת **הגרמ"ש אויערבך שליט"א** (בתשובה
להג"ר יוסף פליסקין שליט"א) גם באופן שהאריך בתפילתו
והציבור כבר גמר, עדיין שייך הדין שאין לדבר עד אחר
'עלינו'.

בשעת קדיש: כתב **במשנה ברורה** (סימן נו ס"ק א) צריך
ליזהר מאד ומאד שלא להשיח באמצע קדיש או קדושה,
כמסופר **במסכת דרך ארץ** שרבי חמא מצא את אליהו עם
אלפי גמלים טעונים אף וחומה, לשלם למדברים במקומות

לחזרת הש"ץ. כדי שיהיה היחוד השלם, בלי הפסק בין
התפילה לחש תפילת חזרה.

3. 'גוערין בו'

חזרת הש"ץ: כתב **האורחות חיים** (הלכות תפילה אות
פב) בשם **רבינו יונה**, והובא **בבית יוסף ובשו"ע** (סימן ככד
סעיף ד ז) בשעה שש"ץ חוזר התפלה צריך לשתוק ולהאזין
היטב כל ברכה וברכה. לא ישיח שיחת חולין בשעה שהש"ץ
מתפלל, ואם שח הוא חוטא, וגדול עונו מנשוא, וגוערין בו.
והביא **המשנ"ב** (ס"ק כז) **מהאליה רבה** בשם **הכל בו** אוי
להם לאנשים שמשיחים בעת התפלה, כי ראינו כמה בתי
כנסיות נחרבו בגלל עוון זה, ויש למנות אנשים ידועים
להשגיח על זה.

כיצד לקיים בזמננו דין זה של 'גוערין בו', כתב **השבט
הלוי** (חלק ט סימן ל, חלק י סימן יג), למרות שאין כוחנו
תמיד למחות בידי עוברי עבירה, מכל מקום אין הדין
משתנה, בכפוף לדיני תוכחה המבוארים **ברמב"ם** (הלכות
דעות פרק ו הלכה ז), **ובשו"ע** (או"ח סימן תרח), ולכן אם
לא מקבל בשום פנים גוערים בו בנזיפה, וישנם מקרים שאי
אפשר להעמיד דת על תילה, ואם גורם במחאתו פגיעה
בדרכי התורה, ולא יכול לעשות כהלכה בשום פנים, יקבל
שכר על הפרישה.

ומסיים, וכל ערום יעשה בחכמה, והכל לפי ראות חכם
וירא שמים. ואשרי מי שנזהר בזה, ואשרי למי שעומד
בפרץ למחות ולגעור בחוטאים, בהשכל ודעת, והחכם עיניו
בראשו שלא יצא שכר המצוה בהפסד עבירה.

דין זה של 'גוערין בו' מוזכר ב**שו"ע** רק לגבי חזרת הש"ץ,
ולא בשאר דיני איסור הפסק, משמע שבשאר המקומות לא
נאמר דין זה.

נפילת אפים: כתב **בשולחן ערוך** (סימן קלא סעיף א) אין
לדבר בין תפלה לנפילת אפים. וכתב **הלבוש** (סימן קלא)
משום שהתחינה מתקבלת רק כשאמרת מיד אחר התפילה,
כי כולה כמו תפילה אחת ארוכה, ולכן אסור להפסיק ביניהם.
וביאר **בחי אדם** (כלל לב סעיף לג) כי נפילת אפים
היא גמר התיקון של תפילת שמונה עשרה. והוסיף **המשנה
ברורה** (ס"ק א) דעל ידי זה אין תחינתו שמתחנן בנפילת
אפים מתקבלת כל כך, ודוקא כשמפסיק ועוסק בדברים
אחרים לגמרי אבל שיחה בעלמא לית לן בה. וכתב **בדעת
נוטה** (חלק א סימן שעט) שאין להפסיק לפני תחנון אף
בדברי תורה.

4. תפילה מעריב

ברכות ק"ש: בדיון 'סמיכות גאולה לתפילה' בערבית, כתב **השו"ע** (סימן רלו סעיף ב) ובמשנ"ב (ס"ק ז) שאסור לדבר בין שומר עמו ישראל לעד לבין שמונה עשרה, והאומרים פסוקים

ו'ראו עינינו' לא יפסיקו בדיבור בין הפסוקים לתפילת שמונה עשרה. אך הש"ץ המכריז 'יעלה ויבוא' ו'על הנסים' וכדומה אינו הפסק, אפילו שאם יטעו לא צריך לחזור, כי נחשב צורך התפילה.

וכתב **המשנ"ב** (ס"ק א) שברכות קריאת שמע במעריב דינו כמו בשחרית (שו"ע סימן נד משנ"ב ס"ק יד) שאחרי ברכו נחשב כמו אמצע הפרק, כי ברכו שייך לברכות שאחרי, ואמירת ברכו נחשבת כתחילת הברכות שאחרי כן, ואסור לדבר אחרי ברכו גם לפני שהתחיל את הברכה הראשונה, אם רוצה להתפלל כעת מעריב.

ויכולו ומנן אבות: כתב **השולחן ערוך** (סימן רסח סעיף יב) אין לדבר בשעה שאומרים ויכולו, ולא בשעה שאומר ש"צ ברכת מעין שבע.

5. בעת אמירת הלל

הפסק: מבואר **בשולחן ערוך ובמשנ"ב** (סימן תכב סעיף ד, סימן תפח סעיף א) שלענין הפסקה באמצע הלל, דינו כמו בין הפרקים. ויש הבדל בין הלל השלם, להלל עם דילוג לגבי דיני הפסק לדברים שבקדושה, אבל דברים בטלים בכל אופן אסור.

וכתב **הביאור הלכה** (סימן תכב ד"ה אבל בענין אחר) בשם **האליה רבא** שמביא **מהרד"א** שלוהגים שלא לברך על הלל בראש חודש מותר להפסיק בדיבור אם קורא ביחיד. אולם לדעת **השו"ע** בשם **הרמב"ם** אסור בכל אופן להפסיק. וגם לפי הסוברים שיחיד אין מברך על הלל, מכל מקום אסור לדבר, ולא דמי למי שקורא בספר תהלים דיכול להפסיק לכל דבר, דשאני הכא דהוא פרסומי ניסא וחשיבא יותר, ולהכי אין להפסיק בכדי.

ויש לציין לטעם נוסף שלא הובא בביאור הלכה, מה שכתב **ברבינו יונה** (ברכות דף ז:), שגם בהלל בלי ברכה, אסור להפסיק, כיון שהתחיל בשבחו של מקום, אין לו להפסיק בשחיחה בטילה.

ארון הקודש הגדול בעולם בישיבת "עטרת שלמה"

אלו בתפילה, והמדבר בתפילה נאמר עליו **הפסוק** (ישעיהו פרק מג פסוק כב) וְלֹא אֶתִי קָרָאתָ יַעֲקֹב.

מעשה נורא: כתוב **בספר חסידים** הובא **במשנ"ב** (סימן נו ס"ק א, סימן רסח סעיף יב) מעשה בחסיד אחד שראה בחלום לחסיד אחר במותו

ופניו מוריקות, אמר לו 'למה פניך מוריקות', אמר לו 'מפני שהייתי מדבר בשעה שהש"ץ היה אומר ויכולו וברכת מגן אבות' ו'יתגדל'. ובספר **מטה משה** (סימן תיא) הביא בשם **מדרש**, שחכם אחד התראה לתלמידו בחלום, וראה התלמיד שהיה לו כתם במצחו, ואמר לו 'מפני מה אירע לך כך', אמר לו 'מפני שלא הייתי נזהר מלדבר כשהחזן היה אומר קדיש'. ו**בהליכות שלמה** (חלק א פרק ו דבר הלכה כד) כתב, שאף מי שעומד רחוק ואינו שומע את הש"ץ, אין לו לדבר.

כל התפילה: וכתב **בפסקי תשובות** (סימן קכד אות ז) על פי מה שכתב **בליקוטי אמרים תניא** (איגרת הקודש כד), שהוא הדין בשאר חלקי התפילה, כשהציבור מתאספים יחד לתפילה שהיא עת רצון לפניו יתברך להתגלות לבוא אל מקדש מעט, והמספר אז בצרכיו, מראה בעצמו שאינו חפץ להתבונן ולראות בגילוי כבוד מלכותו, ונעשה מרכבה טמאה, ומכניס את התפילות אל החיצונים ר"ל.

וביאר בפסקי תשובות, שכל הספרים אין מדגישים בדבריהם את חזרת הש"ץ דווקא, אלא הם מתכוונים לענין כל הזמן של תפילת הציבור, וכך מדייק **בשו"ע הרב** (סימן קכד סעיף י) שכותב על דברי השו"ע, שהמדבר בעת חזרת הש"ץ גדול עונו מנשוא, "שכל המשיח בביהכ"נ בשעה שהציבור עסוקים בשבחו של מקום, מראה בעצמו שאין לו חלק באלוקי ישראל", ומקור דברי השו"ע הרב יסודם בדברי **הזוהר הקדוש** (פרשת תרומה דף קלא:).

והביא, מה שכתב זקנו **כ"ק האדמו"ר מביאלא זיע"א** (במכתב חלקת יהושע עמוד רסב) "מנהג מכוער כאשר באים להתפלל קובעים לשיחה בטילה ומחכים כאשר החזן יגיע לנשמת וכדו' אז מתחילין להתפלל, זה איסור גמור ובזיון עבור הציבור, וע"ז אמרו הפורש מן הציבור אל יזכה ח"ו לראות בנחמת הציבור".

משיב כהלכה

הפרס השבועי 100 שקל מזומן
הזוכה בפרס גיליון 478 בסך 100 שקל מזומן
האברך הר"ר מיכאל קליין שליט"א
כולל 'הלל הזקן' חניכי הישיבות גוה יעקב
שאלה: איזה סוגי הפסקות נחשבים הפסק

באמצע התפילה?

ביאור: פירוט הדין בצורות ההפסק השונות: לחזור על מילה מהתפילה פעמיים, להשמיע קול בניגון, להוציא הברה שאין לה משמעות של מילה כגון 'נו' 'הא', כתיבה האם נחשבת כדיבור, התחיל לומר מילה ועצר באמצע המילה?

מקורות: מגן אברהם (סימן ככד ס"ק יד, סימן ככח ס"ק עג), אור לי (סימן ט), שלמת חיים (סימן מז), אגרות משה (או"ח חלק ג סימן ח), מנחת יצחק (חלק ז סימן ט), שבט הלוי (חלק ג סימן טז), בצל החכמה (חלק ד סימן פח), תשובות והנהגות (חלק ב סימן מ), יבנקשו מפיהו (שער יא פרק ד), דעת נוטה (חלק א תשובה נב), משנה הלכות (חלק י סימן ו).

במדור זה מופיעה שאלה בנושא הגיליון הבא, כל השולח תשובה נכונה, בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), יכול לזכות בפרס. בחירת הזוכה על דעת רבני הילכתא ולפי החלטתם הבלעדית התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

- ניתן להגיש תשובות באחת מהאפשרויות הבאות.
- קו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שלוחה 4
- עמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' - 'עומק הפשט'
- חדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
- בפקס מספר 1532-6507823
- במייל 5047867@gmail.com

העיתור בתפילה לרפואת

הילד יהונתן בן אפרת שיחי'

לרפואה שלמה בתוך שאר חולי ישראל

דינים העולים

א. **הפסק:** בכל מקום שאסור להפסיק, האיסור הוא אפילו במילה אחת, וגם בלשון הקודש.

ב. **סדר התפילה:** אסור לדבר במברך שאמר עד אחר שמונה עשרה, ואם דיבר אינו חוזר. בנוסף ספרד שמתחילים מהודו, ראוי שלא להפסיק מהודו ואילך.

ג. **קריאת שמע:** אסור להפסיק בין ישתבח ליוצר, ויש מתירים לצורך מצוה. ואחרי קדיש, דינו ככרכות קריאת שמע שאסור להפסיק כלל.

ד. **שמונה עשרה:** אסור להפסיק בשמונה עשרה אפילו ברמיזה. לפני יהיו לרצון דינו כאמצע הפרק, גמר ולא פסע מותר בדברים שבקדושה ואסור בדברי חול.

ה. **סיום התפילה:** אחרי שמונה עשרה כשאינו תחנון מותר לדבר, וכשיש תחנון אסור לדבר עד אחר נפילת אפים גם בתפילת מנחה, ולש"ץ אסור בשחרית לדבר דברי הרשות לפני חזרת הש"ץ, אבל במנחה מותר, ולפי הקבלה אסור גם ליחיד להפסיק לפני חזרת הש"ץ.

ו. **תפילת ציבור:** בשעת חזרת הש"ץ אסור לדבר, ועונו גדול מנשוא וגוערים בו. אסור לדבר בשעת קדיש ואמירת ויכולו וברכת מעין שבע. אסור לש"ץ לדבר עד אחר קדיש תתקבל. בציבור ראוי שלא לדבר עד אחר 'עלינו לשבח'.

ז. **מעריב:** כיון שענו הציבור ברכו דינו כאמצע הפרק, ואסור לדבר. וכן אסור לדבר בין גאולה דערבית לתפילה. מותר לש"צ להכריז יעלה ויבוא ועל הניסים.

ח. **הלל:** אסור לדבר באמצע הלל, בין בהלל השלם, בין בהלל בדילוג, אפילו לשיטות שאינו מברך בדילוג, ויש מקילים בדילוג כשאינו מברך.

נושא הגיליון הבא:

'דיני הפסק בתפילה'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

לקיים בנו חכמי ישראל לרפואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל
לרפואת הגאון הגדול רבי שמואל בן איטא עטיל (קמינצקי) שליט"א
לרפואת הגאון הגדול רבי ישראל בונים בן חיה רויזא (שרייבר) שליט"א

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט
שיעורים וימי עיון
בית הוראה טלפוני
בירורי הלכה אקטואליים
קו מידע הלכתי
חוברות הדרכה

מכון הילכתא

מענה אנושי: 02-5350-535 פקס: 02-6507-823

לקבלת הגיליון במייל: 5047867@gmail.com

קו מידע הלכתי

02-5377-085

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...